

Snubbelsten

Ni ska ge er ut på en vandring i Stockholm och söka upp en person som levde här en tid och kom att bli offer för Förintelsen. Tänk på att ni ska vandra mitt i Stockholm så håll ihop gruppen och se till att alla hänger med.

- Sök upp följande adress: **Kungsholmstorg 6, 112 21 Stockholm**
- Ta er till adressen
- Läs om personen

Erich Holewa (1896 – 1942)

Erich Holewa var tysk jude och föddes 1896 i Berlin. En av hans bröder flyttade till Stockholm på 1930-talet och Erich Holewa ansökte om uppehållstillstånd i Sverige i augusti 1938. Han bodde då hos brodern och hans familj på Kungsholmstorg 6 i Stockholm. De försökte även få tillstånd för Erichs hustru Lotte och sonen Peter att komma till Sverige. Erich Holewa fick avslag på sin ansökan och tvingades lämna Sverige i september 1938.

Erich Holewa ansökte på nytt om inresetillstånd i Sverige kort därefter, först från Berlin och sedan från Antwerpen i Belgien. I maj 1940 arresterades Erich och sonen Peter på öppen gata av belgisk polis i samband med den tyska invasionen. Lotte blev kvar i Antwerpen medan Erich och sonen Peter fördes till koncentrationslägret Camp de Noé i södra Frankrike. Peter dog i lägret i februari 1942.

Några månader senare överlämnades Erich Holewa till den tyska ockupationsmakten och i augusti 1942 deporterades han till Auschwitz där han mördades. Samma månad deporterades Lotte Holewa från lägret i Malines i Belgien till Auschwitz.

1. Vad tänker ni på när ni läser Erich Holewa berättelse?
Samtala med varandra och skriv ner era reflektioner.
2. Hur gammal blev Erich Holewa?

3. Ta en bild av snubbelstenen.
4. Ta en bild av adressen, huset.
5. Titta på bilderna från 1900-talet. Undersök platsen. Hur har platsen förändrats om ni jämför hur platsen ser ut idag. Ta några foton och beskriv.

Kungsholmstorg 6, 1900-talets början.
Källa: Stockholms stadsmuseum

Kungsholmstorg 1912. Fotograferat från Norr Mälarstrand.
Källa: Wikimedia

Snubbelsten eller på tyska *Stolperstein* är ett projekt initierat av den tyske konstnären Gunter Demnig för att hedra de judar, romer, politiska motståndare till nazismen, homosexuella, Jehovas vittnen, funktionsnedsatta och de som fördrevs eller förintades av nazisterna 1933–1945.

En snubbelsten är ett minnesmärke i form av en gatsten. Stenarna är gjorda av betong med en ovansida av mässing, de har en inskrift med ett offers namn och placeras i trottoaren framför offrets sista bostad. Demnig kallar snubbelstenarna "ett konstprojekt för Europa". Över 70 000 stenar med namn på offer för nazismens förföljelse och utrotningspolitik.

De finns utplacerade i totalt 26 länder (2019) bland andra Tyskland, Sverige, Österrike, Tjeckien, Nederländerna, Belgien, Norge och Danmark.

Den första snubbelstenen placerades ut i Köln i Tyskland 1995.

Tanken med en snubbelsten är att den ska placeras i trottoaren framför offrets sista bostad.

Erich Holewa bodde en kortare tid här på Kungsholmstorg 6. Det var inte hans sista bostad.

Diskutera:

6. Är det rätt att uppmärksamma platsen med en snubbelsten? Motivera ert svar.
7. Kan vi lära oss något av denna berättelse som är viktigt för oss idag? Motivera ert svar.